

NÉPNEVELŐK LAPJA.

NÉPNEVELÉSÜGYI SZAKKÖZLÖNY.

Megjelen e lap minden szombaton.

<p>Előfizetések, reclamációk</p> <p>Székely János egyesületi pénztárhoz, VII. ker., Róssa-utca 1. sz. II. em.; hirdetések és ezeknek díja pedig Neumayer Ede nyomdatulajdonoshoz, VI. k., Ó-utca 2. sz. küldendők.</p>	<p>TARTALOM:</p> <p>Trefort miniszter és a szászok, Ujvári Béla. — Milyen akadályok állanak a népoktatás útjában s mi által hárfíthatók el? (Folytatás.) B. M. — A közoktatásügyi miniszter levele Teutsch szuperintendenshez. — Az orsz. kiállításból. (Tárcza.) Bönge fi János. — Egyesületi élet. — Iskolai értesítők. (Folytatás.) Sr. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek.</p>	<p>A lap szellemi részét illető közlemények</p> <p>SRETVIZER LAJOS szerkesztőhöz, V. k., Nagy korona-utca 13 sz. címzendők.</p> <p>Előfizetési árak: Egész évre 4 ft., félévre 2 ft., negyedévre 1 ft. Egyes szám 10 kr.</p>
--	--	--

Trefort miniszter és a szászok.

Közoktatásügyi miniszterünket dicséret illeti meg. Teutsch szász szuperintendenshez intézett levelét, mely alább olvasható, a tanférjak is, mint ilyenek, nagy elismeréssel kell hogy fogadják.

A politikusoknak tetszhetik e levél erélyes hangja, mely jótékony hatását nem tévesztheti el már csak azért sem, mert keltezése vagy legalább nyilvánosságra hozása, sajtóságos véletlenség folytán, összeesik azzal az udvarias fogadással, melyben a német tornászok honfitársainkat részesítették.

Nekünk, a hazai tanügy szerény munkásainak, kivált e levélnek a törvényben meghatározott cél felé törekvő öntudatossága tetszik. Az 1879. évi XVIII. t. cz., melyben a magyar nyelv tanításának kötelező voltát mondotta ki törvényhozásunk, politikai értékén kívül paedagogiai jelentőséggel is bír, a mennyiben a tanító-világban ambíciót keltett. Még pedig a maga nemében legnemesebb ambíciót: hogy szerény hatáskörünkben is nagy szolgálásokat tetetni hazánknak, melyről csak az imént ismert el Bismarck herczeg félhivatalos lapja, a „Norddeutsche Allgemeine Ztg.“ is, hogy csak mint magyar állam tarthatja fönn magát. Az idéztük törvényezikk emelte a tanító-világ fontosságát s emlénkünkbe idézte azt a büszke, de igazmondást, hogy a német győzelmeket a német iskolamesterek nyerték meg.

Jó törvények nélkül mi nem szükölködünk; e törvények végrehajtása azonban, valljuk meg az igazat, sok kívánni valót hagy hátra. Voltak tehát bizony aggodalmaink az idéztük törvényezikkre nézve is. De — örömmel írjuk le — csak voltak, mert ez aggodalmakat, legalább nagy részben, eloszlatta a miniszter 20301. sz. a. kelt évi rendelete s ujabban a szászok püspökéhez intézett levele.

A szászok, illetőleg a szász izgatók, (lévén maga a szász nép, mint Beaumarchais Figaroja, jobb a hírenél), tehát a szász izgatók mesterkedései eléggé ismeretesek. Nem is terjeszkedünk hát rájuk ki, mint a hogy mellőzzük általában a kérdés politikai oldalát. Egy azonban elvitázhatatlan, hogy t. i. a magyar állam hivatalos nyelvét, mint a „Nordd. Allg. Zeitung“ szerint is „összekötő kapcsot“, minden művelt állampolgárnak el kell sajátítania. Hogy pedig el-sajátíthassa, erre nézve a hazafias kötelesség, mi ránk, tanítókra hárult. E kötelesség tudata emelő hatással volt ránk s hogy a miniszter úr következetesen törekszik a kitűzött cél felé, csak megerősít föladatunk teljesítésében.

Következetesség, szilárdság, erős akarat — ime a jó kormányzat főföltételei, melyek nélkül nemcsak bizalom, de győntetű működés nem kép-

zelhető. Ha kivált azon kartársaink, kik több nyelvű vidéken tanítanak, a kormány részéről tapasztalni fogják a következetességgel párosult erős akaratot is a törvény alkut nem ismerő végrehajtására, bizalmuk fölébredésével működésük sem marad majd meddő. Ohajtandó azonban, hogy a tanfölgyelőkben is legyen annyi erély, szilárdság és erős akarat, mint magában a jó példával előljáró miniszterben.

Századok mulasztásait kell pótolnunk s valóban könnyebb a czélt törvényben előrni, mint valóságban el is érni. Munkaszereteten s buzgóságon kivül ide még tapintatra is van szükségünk. Ezt leginkább érzik azok, a kik, mint e sorok írója is, nem-magyar ajku nép közt működnek.

A ki mellett törvény és igazság vannak, az erős. Ezt ne feledjük. Működünk kitaratóan és magunkhoz s az ügyhöz méltóan a törvény által megszabott irányban. A törvényes utról való minden félrelépés csak erőnket gyöngitené. Ellenségünk van elég; balfogásokkal ne szaporítsuk számunkat. Ennyit magunkról, a kik, mint porosz kollegáink, békés uton nagy győzelmeket nyerhetünk a magyar államnak.

De közoktatásügyi kormányunkat kérjük: mutasson ezután is erős akaratot. Sok a tenni és sok a megszűntetni való anomalia. Csak egyet említek föl e sok közül. Sopron sz. kir. városában van három felekezeti elemi s három középiskola. A tanítás nyelve az elemi iskolákban német, a középiskolákban magyar. Képzhető már most az elemi iskolákból a gymnáziumba vagy reáliskolába föllépő, különösen gyöngébb tanuló szájalomra méltó vergődése! Tudom ugyan, hogy az elemi iskolának nem egyedüli czélja a középiskolára való előkészítés, de hogy egyik czélja: kivonhatná kétségbe?

Sopron városa nem mostoha gyermeke Trefort miniszter urnak. Csak az imént létesített ott egy kereskedelmi középiskolát, most épített nagy költséggel a felső leányiskolát s csak népiskolai misériánkon ne akarna segíteni? Csak azt nézné közömbösen, hogy mi, magyar apák, gyermekeinket Sopronban nem küldhetjük elemi iskolába, mert a magyar nyelvet elfeledtetik velök, a németet meg nem tanítják meg nekik?

Meg vagyunk róla győződve, hogy ő excellentiája e visszás állapoton, melyet csak példaképen említenk meg, segíteni fog; meg vagyunk róla győződve, hogy az állami népiskolák szaporítása ezentul gondjai egyik legnevezetesebbikét fogja képezni.

E meggyőződést a szászok püspökéhez intézett levele keltette bennünk. Adja az ég, hogy e levél nemzeti tanításügyünk történetében új, ingadozást és habozást nem ismerő korszaknak legyen megkezdője!

Ujvári Béla.

Milyen akadályok állanak a népoktatás útjában s mi által hátríthatók el?

(Folytatás.)

Az iskolai helyiség és a tanterem felszerelése.

Meg vagyok győződve, hogy nem kell nekem hosszasan bizonyítanom, hogy az iskolai helyiség és a tanterem felszerelése szintén bir befolyással a népiskolai oktatásra, s valamint előnyére, ugy hátrányára is lehet neki. Avagy ki ne tudná, hogy az ember földi életében legfőbb kincs az egészség. Az egészségnek egyik legfőbb tényezője pedig a jó levegő, a mi ismét nem kis mértékben attól függ, milyen helyen fekszik az illető lakóház vagy épület.

Ha ezt mint axiómát elfogadjuk, akkor nincs egyéb hátra, mint vizsgálódásunk tárgyává tenni, vajjon egészség tekintetében milyennek kell lenni az iskola-épületnek? Szükséges mindenképp, hogy száraz s a mennyire csak lehet emelkedett helyen legyen. Nem szabad tehát megengedni, hogy az iskola közelében holmi mocsár vagy posvány foglaljon helyet. Egyebekre nézve legyen az iskola-épület elég tágas, kellően magas és világos. Ez utóbbi igen fontos kelleke az iskolának, csak hogy nem lehet megelégedni azzal csupán, hogy a tanterem eléggé világos legyen tekintet nélkül arra, hogy merről jön a világosság, mert a szem szervezetére, illetőleg ennek egészséges vagy beteges voltára nem csekély befolyással bir az is, hogy merről kapja a világosságot s épen mert erre nincsenek mindenütt kellő figyelemmel, egyik nagy oka annak, hogy a rövidlátás és egyéb szembajok annyira terjednek a kényszer-iskolázás behozatala óta. Ennélfogva soha sem lehet szabály szerint megengedni, hogy az ablakok a tanulókkal szemben legyenek. Semmi se gyengíti a szemet annyira mint az ily szemben jövő világosság. Ugyancsak nem helyes az ablakokat a tanulóktól jobbra állítani föl, mert ez esetben az írásnál mindig árnyék támad, a mi szintén ártalmára van a szemnek, hanem

igenis czélszerű az ablakokat úgy elhelyezni, hogy a világosság balról, esetleg balról és hátulról jöjjön.

Igen kell még ügyelni az iskola-épület és annak környéke, illetőleg a tanterem tisztaságára is. Fontos ez nem csak az egészség szempontjából, hanem mint nevelési tényező is. Hogyan lehessen u. i. kívánni, hogy a gyermekek megszokják a rendet, a tisztaságot, hogy ha az iskola környékén vagy bent a teremben mindent láthatnak inkább, mint rendet és tisztaságot. Nem lehet azért eléggé ajánlani, hogy úgy az iskolai elüljáróság, mint maguk a tanítók mindenkor kiváló gondot fordítsanak az iskola tisztántartására, és ne tőrjenek semmit, a mi e tekintetben akadályul szolgáljon. Ne mulassza el azért az elüljáróság az iskola-épületet kívül és belül évenként kétszer tisztára meszeltetni, évenként többször, különösen a téli nedves idők után fölsuroltatni és intézkedni, hogy a tanterem ahhoz értő egyén által naponként kellően kisöpörtessenek, szellőztessenek s a falak legalább hetenként leporoltassanak. A tanító viszont ügyeljen föl, hogy különösen a napi tisztogatás és szellőztetés kellő mértékben történjék. Ne tőrje azért a tanító, hogy a falakat, iskolai butorokat, vagy a szemléltetéshez szükséges eszközöket por borítsa. Az elüljáróság pedig ne iparkodjék a tisztaság s ezzel együtt az egészség rovására itt megta- karítást tenni, először mert ez különben is csak kraj- czáros gazdálkodás, másodsor mert biztos lehet, hogy a mit ezen czimen megtakarít a szülőknek, rendszeren többszörösen kiadják azok a gyógyszerárba azért a betegség okozta orvosságért, a melyet a piszkos, poros és kellően nem szellőztetett iskola szerez a gyerme- keknek.

Az iskola-épületnél nem csak arra kell ügyelni, hogy az egészség követelményeinek megfeleljen, hanem arra is, hogy a tanítás specialis kívánalmait szem előtt tartsa. Ez okból kívánatos, hogy az iskola-épület csendes, nyugodt, zajtalan helyen legyen és ne legyen közel semmi, a mi a figyelmet elvonja, vagy bármi-

TÁRCZA.

Az országos kiállításból.

IV.

(Irva-olvasási taneszközök).

Felette kevés számuak az irva-olvasás oktatására szolgáló eszközök, szerek! De a mi belőlük kiállítva van: az általánosságban kielégíti még a nagyobb igényeket támasztó szakferfiút is. Mintha csak ünnepélyesen documentálni akarnák paedagogusaink az irva-olvasás tanításában újabb időkben elért methodikai sikert! Vagy talán szakferfiaink nem tulajdonítanak valami nagy fontosságot az irva-olvasás tanításának s azért nem is tartották érdemesnek, hogy e nemű tárgyak kiállításával a versenyterem megjelenjenek? A mi minket illet, megvalljuk, mi e téren mind a kiállítók, mind a kiállítottak impozánsabb képviseltetésére számítottunk.

Az e nemű kiállítók összes száma 7, mondd: hét! Nevezetesen: 1. a vallás és közoktatásügyi miniszterium, 2. Kund Vilmos soproni tanító, 3. Tóth Lajos, debreczeni tanító, 4. Wolkenberg Gyula és Schön József, fővárosi tanítók, 5. a vakok bpesti országos intézete, 6. a siketnémák váci országos intézete és 7. Posner Károly Lajos bpesti gyáros.

A miniszterium részéről kiállítvák: Gönczy Pál ABC olvasókönyve, ehhez való vezérkönyv; 24 da-

rab fali tábla; írásbeli (80) és nyomtatásbeli (90) mozgatható betűk, táblapapirból kivágva. Mind eme tanítási eszközök sokkal ismeretesebbek a magyar gyakorlati paedagogus előtt, semhogy ezeknek — habár kritikái — ismertetésével kellene foglalkoznunk.

Annál inkább megemlékezünk Kund V. 25 drb fali olvasótáblájáról meg 19 drb szemléleti képeiről az olvasás tanításához. Fali olvasótábláinak két előnye van a Göncziéi felett:

1. Egy-egy táblára nem kerül annyiféle betű s így olvasási gyakorlat, mint a Gönczi-féléknél, 2. a betűk ismertetésében helyesebb fokozatot ismerünk fel, mely tekintettel van mind a hangok leírásai, mind kimondási nehézségeinek kezdetben való lehető elkerülésére.

A mi az első pontot illeti, mig Gönczy egy-egy falitáblán 3—4 betűhez való olvasási gyakorlatot vesz fel s így a gyermek figyelme könnyen megoszlik, addig Kund V. már csak két-két legfeljebb 3 betűt vesz fel egy-egy táblán. De e tekintetben még tovább kell mennünk. Hogy a gyermek figyelme egyedül és kizárólag az ismertetés alá fogott betű felé irányuljon, egy-egy falitáblán csak egy-egy betűt (annak írott és nyomtatott alakját) kellene feltüntetnünk, ki-egészítve azt olvasási gyakorlattal. Hogy ezáltal a falitáblák száma megszorodnék s így azok ára is nagyobb lenne, ez nem elegendő indok valamely eszköz tökéletesítésének elejtésére!

Mi részünkről igen fontos segédeszköznek tanul- tuk megismerni több évi praxisunkban a falitáblák

képen is zavarja. Nem alkalmas tehát a piac, fogadó, kocsmá egyéb tekintetéből sem, úgy szintén nagyobb községekben a templom közvetlen szomszédsága, vagy egyéb zajos műhely vagy gyár s a hol ilyesmi van, az kisebb nagyobb mértékben mindig hátrányára van az iskolának.

Főleg téli időben akadályul szolgál még az is, hogy ha a tanulóktól igen messze van az iskola s nem ritkán éppen ez az oka a gyermekek betegeskedésének vagy hiányos iskolabajlásának. Nem helyes azért nagyobb községekben, a hol t. i. parallel osztályokra van szükség, ezeket egymáshoz közel, vagy éppen mind a központban koncentrálni. E helyett inkább arra kell törekedni, hogy lehetőleg minden tanuló közel találja az iskolát.

Az iskola felszereléséhez tartoznak az iskolai bútorok: mint padok, asztal, szék, tábla, fogas és a különféle taneszközök: mint falitáblák, szemléltetési eszközök, térképek, terményrajzi és természettani ábrák és a kézikönyvek. Minél czélszerűbbek az iskolai bútorok és minél inkább el van látva az iskola az elsorolt taneszközökkel, annál könnyebben és annál biztosabban megoldja feladatát és viszont minél kevesebb s minél tökéletlenebbek a taneszközök valamely iskolában annál kevésbé közelíti az meg a kitűzött célt. Általánosan el van u. i. ismervé, hogy mai időben már minden tanításnak a szemléltetésen kell alapulnia. Minél közvetlenebbül és több oldalról kapnak a tanulók benyomást a tárgyakról, annál hívebb és világosabb képzetet nyernek róluk s annál biztosabb és maradandóbb lesz ismeretük is. Mindezt pedig a jó és czélszerű taneszközökkel lehet csak elérni. Kiténik ebből, miért fordítanak most mindenféle oly nagy gondot a taneszközök tökéletesítésére és beszerzésére, azért mert meggyőződtek, hogy ezek nélkül az iskolai tanításban a cél elérésére gondolni sem lehet. Mai időben tehát egy olyan iskolának sem, mely a jó iskola nevére igényt tart, — volna szabad

nélkülözni a tanszermuzeumot s éppen mert nálunk csak kivételes helyeken vannak még ilyen muzeumok, ez mutatja legjobban, hogy mily sok még a teendőnk a népoktatás terén.

Mielőtt értekezésemben tovább mennék, nem tehetem, hogy az iskolai bútorok legfontosabbikáról, t. i. az iskolai padról, habár röviden, külön is meg ne emlékezzem.

Mióta az élet különféle viszonyai az egyes államokat a kényszer-iskolázás behozatalára kényszerítette, arra a szomorú meggyőződésre jutottak az emberek, hogy a föl nőttek közt a hibás testűek pl. tüdővészések, puposak, rövidlátók stb. egyre jobban szaporodnak s tovább vizsgálódván, meggyőződtek arról is, hogy mindezen és még számtalan testi bajnak kuforrása a czélszerűtlen iskolai pad, melyben a gyermekek idejük jelentékeny részét ülésel töltvén, verők a szabad-mozgásban, s testök a fejlődésben akadályozva van. A czélszerűtlen vagyis az olyan iskolai padban, melynél nincs tekintet a gyermekek életkorára, vagy az egyes részek magassága és egymástól való távolsága nem felel meg az egészség kívánta követelményeknek, kénytelenek a növendékek pl. előre hajolva ülni, főleg írásnál féloldalra hajolni vagy a pad asztalához támaszkodni. Ehhez járul, hogy sok iskolai padban a gyermekek lába nem éri a padlatot az ülőhely magassága folytán, vagy ellenkezőleg ennek alacsonyossága következtében hasizmaik és beleik összegyűrődnek, minek folytán különféle altesti bajok fejlődnek ki a gyermekeknél.

Ime ezek az iskolai padoknak legtöbbször azon hiányai, melyek a fent elsorolt különféle bajokat idézhetik elő. Nem csoda tehát, ha újabb időben a padok minél czélszerűbb szerkesztése voltát kiváló szakemberek tették tanulmány tárgyává s csak örülni lehet, hogy fáradságukat a kívánt siker koronázta. Azt azonban nem lehet eléggé sajnálni, hogy az újabb helyesnek és czélszerűnek talált iskolapadok a régi rossznak

és így nem hogy ezek kiküszöbölésére törekednénk, mint némelyek, hanem inkább azok javítását, czélszerűbb berendezését óhajtjuk.

A mi a 2. pontot illeti, mig Gönczy az i után mindjárt a „r“-t, majd kevéssel ezután a „t“-t ismer-teti, addig Kund eme helyesebb sorrendet követi: i, n, u, m, ü, ő, stb. Hogy az i és n összetételéből nem származik értelmes szó, mint pl. ir, az — véleményünk szerint — itt nem határoz. A gyermeknek nagyobb örömet okoz az, ha a betűket könnyen kimondani tudja, s ha nem is érti a kimondottat: mint mikor csak nagy erőlködéssel tudja összefoglalni a betűket s habár mindjárt általa is könnyen felfogható értelmes szót hozott volna is ki. A gyermek az első fokon nem is ér rá gondolni még a szó értelmére. Minden törekvése az összefoglalásra irányul s ha ez sikerül neki: célját érte. Röviden: eleintén nagyobb figyelemmel kell lennünk a mechanikai, mint az intellectuális olvasási képesség előmozdítására. És erre Kund — helyesen — nagyobb súlyt helyezett Gönczinel.

Van azonban — a mi felfogásunk értelmében — falitábláinak egy hátránya. És ez, hogy nagyon nagy súlyt fektet a szótagolásra. Tudom sokan csóválni fogják fejüket ez állításunkra. De mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy amint a beszélni kezdő gyermek nem szótagolás szerint tanulja meg a beszédet (az élő nyelvet), úgy az olvasni kezdővel az olvasást (az írott nyelvet) sem szótagolva kellene elsajátíttatni. Ha a folyékony olvasás elsajátítása elé akadályt gördíteni nem akarunk: úgy a szótagolva

olvasatást csak később, legfeljebb az első év végén, vagy ami még jobb, csak a 2. iskolai évben vesszük elő! A felsorolt hiányokon azonban könnyen segíthet mindkét szerző.

Kund szemléleti képei az olvasás tanításához szintén megnyerték tetszésünket. Nem annyira külső megjelenésük — mert ez bizony primitív — hanem inkább a helyes felfogás, mely azokat életre hívta. A gyermek környezetéből vett tárgyak — nem egyoldalúan csak emlős háziállatok és szárnyasok, hanem a rovarok és férgek köréből, a növények és ásványok országából, sőt butordarabok stb — képei nem összehalmozva s így a szemet fásasztók, hanem minden egyes tárgynak megfelelő kép külön-külön táblán, mindenütt az illető tárgy nevének kezdő betűjével ellátva.

Tóth L. kiállított egy faladában 400 drb vaslemez betűt. Ezek tartósabbak, mint a papírosból készült u. n. mozgatható betűk, s könnyen tisztíthatók is por- és piszoktól egyaránt, ennyiben előnyösebbek az utóbbiaknál. De mennyiben ezeket egymaga a tanító nem igen állíthatja elé s az ár is tette-mesebb: ha minduntalan elvész egy-egy, a folytonos beszerzés az iskolának számbavehető költséget is okozhat.

Wolkenberg Gy. és Schön J. főv. tan. iskolai nagy táblája az összes írva-olvasási eszközök között a legfigyelemreméltóbb és legérdekesebb. Ez az egyedüli, mely merész és sikerült reformra vall. Ugyanis e táblának alapszíne nem fekete, mint az eddigieké, hanem fehér. Valóban csodálkozunk

megszokása folytán, csak lassan tudnak maguknak tért hódítani. Reményljük azonban, hogy a célszerűség és hasznosság, különösen pedig az egészségi tekintetek végre is győzni fognak a közönyösségen és tudatlanságon és így miharabb megérjük, hogy a régi slendrián s a mellett egészségtelen és célszerűtlen 2—3 öles hosszú iskolai padok kaszszáltatván, helyöket az utolsó faluban is az új, modern, egészséges kétülésű padok foglalják el. Mi célból nem ártana, ha az illető fő hatóságok némi kényszert alkalmaznának. Ha valahol, itt bizonyára szentesitené a cél az eszközt, mert végre is az egész jövő nemzedék egészsége és épsége megérdemli, hogy szükség esetén kényszer útján is biztosítsák.

Kitűnik az elmondottakból, hogy mindig akadályozza az iskolát működésében az, hogyha nincsenek, vagy nem kellő mennyiségben vannak meg benne a szükséges taneszközök; vagy ha vannak is, de a célszerűsége, rendje, a kellő osztályozásra nem fordítatik elég figyelem; ha az iskolai bútorok beszerzésénél az egészség követelményei vagy a fegyelem könnyebb kezelhetése figyelmen kívül hagyatnak s ezeknek rovására üznek látszólagos olcsó gazdálkodást. Mind olyan dolog ez, a mely a laikus előtt talán csekélységnek tűnik föl, de a melyet a végeredményre nézve épen nekünk nem lehet ignorálni s megtagadni tőlük a fontosságot. Ne mulasztunk el azért egy kínálkozó alkalmat sem hangsúlyozni a célszerű taneszközök és iskolai bútorok fontosságát és befolyását az iskola működésére. Hogy ezek beszerzésénél igen sokat, sőt legtöbbet tehet az iskola javára a jó, buzgó, értelmes s állása fontosságát kellően fölfogni tudó iskolaszék, az a dolog természetéből következik.

(Vége következik.)

B. M.

A közoktatásügyi miniszter levele Teutsch szász szuperintendenshez.

A közoktatási miniszter Teutsch szász szuperintendenshez a következő levelet intézte:

Főtisztelendő úr! Azon óhajok és aggodalmak, melyeket főtisztelendőséged a magyar nyelvtanítás tárgyában hozott intézkedésekre vonatkozólag egy hozzám benyújtott memorandumban kifejtett, némely megjegyzésre késztetnek engem, melyhez egy időszerű tanácsot szeretnék fűzni.

Nem szükséges ismételve kijelentem, hogy a jelzett kérdésben az eddig követett iránytól nem térek el és semmiféle transzaksióba nem bocsátkozom. Közoktatási politikám axiomáját képezi, hogy azon az uton, melyet a törvényhozás és a kormány kezdeményezett, következetesen tovább kell haladnunk s a törvény intencióinak mind jobban és jobban meg kell felelnünk. Szükségét érezzük a kétnyelvű képzettségnek. Ezt bizonyítja mindenekelőtt az, hogy középiskoláink köteles tantárgyai közé fölvettük a német nyelvet. Jól tudjuk, hogy legalább egy idegen kultúrnyelv tudása mai napság inkább, mint valaha gyakorlati fontosságu s egyszersmind föltétele a magasabb társadalmi és tudományos képzettségnek. Másrészt a dolog természetében rejlik, hogy ugy az állam, mint az egyes magános állampolgár érdeke, a törvényhozás és állami közigazgatás nyelvének a haza minden részében, a polyglott lakosság minden rétegében való elterjedését követeli. Tehát a magyar nyelv ismeretének és használatának általánosításáról van szó. Ez nem jelenti „megvetését“ vagy „elnyomását“ a német nyelvnek, mely iskoláinkban tanítatik. Ezen bizonyos elégtelenség jelszavai mitsem változtathatnak.

Az erdélyi szászok ne engedjék magukat tévútra vezetetni az agitátorok jelszavai által, hanem lépjenek a természet és a modern magyar állam érdeke által

kell, hogy a paedagogiai világ csak ily későn jutott ama gondolatra, hogy amint az írófüzetek papirosa fehér színű s ez a szemnek nem árt, ugy az iskolatáblának színe is fehér legyen! Mig eddig a fekete színű tabla és a fehér színű papiros közötti ellentét a gyermek szemének előnyére nem válhatott, mennyiben a pupilla csak ugy tágult ki s húzódott össze egymásutánban, huzamosabb ideig mint mikor sötétebb helyről egyszerre nagyobb világosságra megyünk: addig e tabla szürkés-fehér színe a szemre semmiféle káros behatással nincsen, sőt még kedélyképző hatását sem lehet elvitatni, mert kétségtelen, hogy a fekete szín inkább komor, a fehér pedig inkább vidámabb hangulatot szokott az emberben felkelteni.

A segédvonalak vastagabbak, mint a kettős vonalak, hogy a gyermekek könnyebben megkülönböztethessék egymástól a sorokat. A táblára a közönséges krétánál valamivel keményebb fekete színű krétával irnak, a rajzolásra azonban még színes krétát is lehet használni. Ezen kréták Posner i. bpesti gyárában készültek.

A mi mechanikai előállítását, szerkezetét illeti, a tabla színes állványon áll. Az állvány karikán jár s így helyéről könnyen elmozditható. A tabla charnier segítségével mozog, melyet egyetlen rugó tart, ha ez eltörik, néhány frtért megvehető s a tanító maga is odaillesztheti helyére, nem kell még ahhoz asztalos — vagy lakatosmester. A tabla jól záródik, írás közben nem mozog, s így zajt sem okoz, mint a mostaniak némelyike. Előnye az is, hogy nem felülül

lefelé, hanem jobbról balra, vagy megfordítva fordítható. Felső része könnyen levehető s térkép- és méterrúd-tartóval is bír, alsó részén pedig n. szivacs és kréta számára való hely is van. Mind eze előnyös tulajdonságok mellett — melyekről személyesen meggyőződünk — e tabla nem drágább, mint a főv. iskolákban jelenleg használtak. A cégnek is. mely e táblát készítette — a hies Gregersen-féle — csak dicsőségére válhatik ez alkotás. Azt hisszük, ez iskolai tábláé a jövő. A mikor a hatóságok — s különösen a főv. hatóság figyelmét e táblára felhívjuk, részünkről a szerzőknek csak gratulálhatunk.

A siketnémák és vakok országos intézeteinek speciális írva-olvasási taneszközeit már csak egyszerűen felemlítjük. Egyfelől, mivel — véleményünk szerint — ezek szorosán nem is tartoznak e lap keretébe, másfelől a téréből már-már kifogytunk. Hanem azért jó lesz, ha az érdeklődő felrándulók szemügyre veszik mindkét intézet enémü kiállítási tárgyait is. Kivált a siketnémák képekkel diszitett falitáblái, melyek helyes methodikai feldolgozásban részeültek, érdemesek a szakértők figyelmére.

Posner L. K. kiállított irkákat, írófüzeteket és vizsgai próbalapokat. Hanem tentát, tollat, írót nem láttunk. Pedig a jó tonta, a jó írótoll s a jó írón is lényeges befolyással van az írva-olvasás tanításánál. Nem ártott volna ezekkel is sikra szállni!

Böngérfi János.

előszabott ösvényre. A magyar állameszme a boldogulás minden kezességét nyújtja nekik. Nem az elzárt-konfliktusok földözése által, hanem a magyar lakossággal való élénk és benső közlekedésbe való készséges belépés által fogják leghathatósabbban előmozdítani a közös haza és a maguk érdekeit. Sajnos, ez irányban eddig édes-kevés történt az erdélyi szászok részéről. Én ismerem ezen nem épen örvendetes állapotokat. Ha az ifjuság otthon azon exclusiv szellemben neveltetik, mely nem tud hozzátörődni állami létünk fejlődéséhez, akkor valami örvendetes fordulat nem fog egyhamar bekövetkezni. Azonban ezen nyomós akadály bensőleg összefügg egy másik körülménnyel, t. i. ama uralkodó szokással, hogy a tudományos pályára szánt ifjut humanisticai tanulmányainak befejeztével azonnal külföldre küldik, s akadémiai tanulmányait külföldi egyetemeken végeztetik el vele. Ez ifjak a legnagyobb fogékonyosság korában nagyon is könnyen sajátítanak el oly nézeteket, melyek semmi fogékonytságot és semmi rokonszenvet sem árulnak el a magyar állam jelenlegi alkata iránt s így a magyar hazától — ha a szülőföldtől nem is — teljesen elidegenednek. Így a teológusok és tanárjelöltek oly tendenciákkal és nézetekkel szaturálva térnek vissza, melyek az állam érdekével a legmerekvebben ellenkeznek s újabb-nál-újabb táplálékban részesítik azon ellenszenvet, mely bizonyos körökben a modern magyar állam intézményei és fejlődése ellen nyilvánul. Ez érülettől a törvényre való konfliktusig, melynek megtorlása nem maradhat el, csak egy lépés az út. Nem csoda, ha az ilyen szellemben nevelt férfiak sem nem hajlandók, sem nem alkalmasak jó példával előljárni az új nenezdek előtt, hanem a gondjaikra bízott ifjakat ugyanabban az eksklusiv és ellenséges szellemben nevelik.

Nálam senki sem becsülheti nagyobbra a tudomány ama főiskoláin való tanulás mély benyomását, melyeken korunk leghiresebb, legjelentékenyebb tanárai működnek tudományozomjas tanítványok körében. Egnéhány év óta magasabb törekvésű tehetséges fiatal embereket magasabb szakszerű kiképzetetésük végett külföldi egyetemekre küldök. Ennek azonban nem a tanulmányok kezdetét, hanem befejezését kell képezni; a legtehetségesebb fiatal erőknél csak az alapvető szakismeretek megszerzése után kellene jeles külföldi egyetemeket látogatni, hogy ott magasabb szakszerű kiképzetetésüket nyerjék el. Egyrészt a képzettség, melyet magukkal hoznak s az érettebb kor bizonyos garanciát nyújtanak arra, hogy tanulmányaik értelmesek és gyümölcsözők lesznek, hogy a munkaidőt intensive fogják kiaknázni, másfelől pedig föltehető, hogy ezen körülmények egészben véve kedvező befolyást fognak gyakorolni az érületekre és meggyőződésükre s lényegesen csökkenteni fogják a bizonyos politikai velleitások iránt való fogékonytságot. Ezért minden tekintetben kívánatos, hogy az erdélyi szász ifjak is, akik tudományos képzettséget igénylő pályára szentelik magukat, szakképzettségük alapját tulnyomólag hazai földön szerezzék, és csak az alapvető ismeretek megszerzése után, érettebb korban küldessenek külföldi főiskolákba magasabb szakképzés céljából. Erre vonatkozik az az időszertü tanács, melyet adni akarok azoknak, kik az erdélyi szász lakosság autonóm egyházi és iskolai ügyeire befolyást gyakorolnak.

Állítsanak önök egy theologiai bölcsészeti akademiát, a melyben theologusok és tanárjelöltek a szükséges tanfolyamokat végezhetnek és az alapvető ismereteket elsajátíthatják. Ez intézetnek feladata lenne a rábizott ifjakat modern tudományos szellemben, az

alkotmány szellemében, az állam-eszméhez hű, hazafias szellemben kiképezni jövő hivatásuknak.

Az ily vállalathoz szükséges anyagi eszközök természetesen nem oly könnyen szerezhetők be. De önök ez idő szerint a szász egyetem alapjaiból egy realiskolát tartanak fenn, — ez alapok felhasználhatók lennének egy konfesszionális szempontból sokkal fontosabb intézet, a theologia-filozofia akadémia létesítésére. Ha ez alapok nem volnának elégségesek, azok kiegészítése könnyen eszközölhető lenne. De ez intézet nem vonná szükségkép maga után a realiskola feláldozását. Amennyiben önök ez iskola fentartását, tekintettel a helyi viszonyokra, eddigi tevékenysége által indikálnak tartanak, hajlandó volnék e szükségleten az állam közbenjárásával, illetve egy állami realiskola emelése által segíteni.

Ha főtisztelendőség a maga hatáskörében az ily theologiai-filozofiai tanintézet fölállítását kezdeményezné s az illető köröket esetleg az ajánlott modus prociendi-nek megnyerné, a magam részéről nem fognam elmulasztani a realiskola érdekében a kellő lépéseket megtenni s önöket kívánságaik elérésében mindkét irányban támogatni. Fogadja stb.

Trefort.

Egyesületi élet.

II. Tanítótestületek Bpsten. A délmagyarországi tanítótestület tagjai — mintegy 450-en — f. hó 16-án reggel 9 óra előtt érkeztek meg fővárosunkba az osztr. magy. áll. vaspálya külön vonatán. A fővárosi tanítókból alakult fogadó- és kalauzoló-bizottság tagjai Wehner Gy. és Glatz Gy. vezetése alatt fogadták a vendégeket. Wehner üdvözlő beszédére Schaeffer K. felelt. Mire a menet a VI. ker. érsek-utcai községi iskola felé indult, hol vidéki kartársaink elszállásoltattak. Este érkeztek a csongrád megyei tanítók két csoportban s a bécsi tanítótestület egy csoportja. A csongrád megyeiek nagyobb csoportját Wehner üdvözölte, melyre Lévy Ferencz csongrádi tanfelügyelő válaszolt. A kisebb csoportban érkezöket Glatz György fogadta szép beszéddel, melyre Sója G. felelt. A bécsieket Kurz S. vezetése alatt, Böngérfi J., Dr. Zsengeri S. és Spannberger A. fogadták. Az ismerkedési estély az Andrássy-üti Ruscher-féle étteremben volt, hol vig poharazás közt töltöttük az időt bécsi és vidéki kartársainkkal.

Következő napon reggeli 8 órakor vendég-kartársaink a kiállítás megsemlélésére indultak, hol a kiállítási igazgatóság által ez alkalomra kirendelt tisztviselő — kalauzok álltak szolgálatukra. Déli 12 órakor Trefort miniszter úrnál tisztelgett a délmagyarországi tanítótestület.

Marx A. kir. tanfelügyelő leikes beszéddel ajánlotta figyelmébe a miniszternek a sok nyelvü, de hazafias testületet, mely sokszor perczekig tartó „Eljen“-nel éltette a minisztert e beszéd alatt is.

Trefort megköszönte a tanító-testület szép figyelmét, melyben őt — megjelenésével — részesítette. Különösen jól esik nek, hogy Délmagyarország tanítóit olyan jó egyetértésben látja és hallja együtt. Hiszen közös is a célunk, és rágalom az, mintha mi bármelyik nemzetiségtől elakarnánk venni anyanyelvét, ő is csak azt követeli, hogy magyarul minden magyar polgár tudjon.

Figyelmeztette a testületet, hogy tagjai is, hogy tanítani, nevelni tudjanak, maguk is tanuljanak, neveljék magukat.

Majd áttért a tanítók anyagi állapotára. Segítne ezen ma, ha lehetne — de „Magyarország szegény.“ Szegény, mert az európai mivel államok intézményei szerint igyekeznek berendezni magát — és dolgozni még ma sem szeret, nem akar dolgozni.

Figyelmezteti a tanítókat — a magyarországi nép „borzasztó“ betegeskedésére, halálzására, a sorozások szomorú eredményére — pedig csak erős népeknek van jövőjük — azért igyekezzenek a népet tisztaságra, jó erkölcsre oktatni.

A nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozólag azt mondá a miniszter, hogy igyekeznek e revízió által is — a mennyire lehet — könnyebbíteni a tanítók, különösen az árvák sorsán, mert szeretné, ha minden tanítóképző mellé egy-egy árvaházat építhetné.

Végül a jelenlevő tanítónókhöz fordult és azt mondá, hogy milyen szép, hogy tiszták és csinosak: igyekezzenek, hogy tanítványaik is ilyenek legyenek, mert nincs csunyább a — nem tiszta nőnél.

Ezzel — hivatalosan — végezett a miniszter — mire falrengető éljenek harsogtak föl.

Beszéde után beszélgetésbe ereszkedett a körülete állókkal, többek közt — jó hangosan — hogy mindnyájan meghallották azt kérdezte, hogy tudnak-e mind magyarul? „Mindnyájan“ — volt az egyhangú felelet.

De még ezután jött a tulajdonképeni ünnepélyes momentum. Marx t. i. megkérte a minisztert, hogy a tanítótestület zászlajába üssön egy szegyet, hogy „unokáink is gyönyörködjenek benne.“ Mire azzal vert bele egy szegyet a zászlóba a szellemes miniszter, hogy „Legyenek unokáink erősebbek, egészségesebbek, gazdagabbak, miveltebbek, mint mi vagyunk.“

Ezzel aztán a tisztelgés is véget ért.

Délután meglátogatták a Margitszigetet, az estét pedig a magyar dalsarnokban töltötték. Julius hó 18-án, szombaton délelőtt Budavár nevezetességeinek megtekintésére került a sor. Voltak a királyi várakban, a veres kereszt egyet kórházában, megszemléltek a paedagogiumot s a tanítók orsz. árvaházát. Ebédre a svábhgyi Eötvös-villába tértek, a délutánt pedig a zugligetben töltötték. Este a vendégek egy része hazautazott. A vasárnapra már jól megfogyatkozott vendégek a napot részint a főváros nevezetességeinek, részint a kiállításnak behatóbb megtekintésére szentelték. Hétfőn reggel az utolsó csoportok is hazautaztak.

Hisszük, hogy a délmagyarországiak és csongrádiak jó példáját hazánk több tanítótestülete követni fogja. Szeretnők hinni, hogy kartársaink java része nem fogja elmulasztani az alkamat felrándulni a magyar metropolisba akkor, midőn életrevaló nemzetünk életrevaló alkotását, az orsz. kiállítást, mely méltán büszkeségét képezi nemzetünknek, mind több és több külföldi, — köztük kiváló tudósok és más jeles férfiak, — látogatják meg.

—s.

Irodalom.

Magyar Paedagogiai Szemle. Szerkeszti: Rill József. VI. kötet, 7. füzet. A julius havi füzet következő érdekes és változatos tartalommal bír: 1. Néptanítói törekvések a sokszor becsmért „mult“-ban. Irta Rill József. Melléklet: Albetz Bálint fénynyomatú arcképe, neve sajátkezű aláírásának lenyomatával. 2. Ünnepi díszbeszéd a május 21-ediki Albetz-ünnepélyen, Schenk Jakabtól. 3. Velocipédezés az orsz. kiállításon. Irta Sánta Lajos. 4. Magyarország tanítóegyleteinek és testületeihez. Lakits V. és Somlyai J. 5. Füstből világhosság. Irta dr. Márki József. 6. Nyissunk tért! Irta Vass Mátyás. 7. A második tannyelv kérdése ügyében. Irta Gondóc István stb.

Felső nép- és polgáriskolai közlöny. Szerkeszti: dr. Kiss Áron. II. évfolyam 11. és 12. sz. junius hó. Tartalom: Egy kis szemle a „Közoktatásügyi pavillon“-ban kiállított term. tud. tárgyak felett. M. — A polgáriskolák rajzai és az ipari készítményei a kiállításon. Suppan Vilmos. — Egyesületi élet. — (Az Orsz. Tanszermúzeum.) Birálatok Dr. Staub Móricztól. — Levél a szerkesztőhöz. Halmi. — Közgyűlésünk programja. Könyvismertetés. Suppan V. — Irodalom. Beküldött könyvek. — Egyveleg. — Iskolai vizsgálatok. — Kimutatás a tagsági díjakról. Miklós G.

A polgáriskolai intézmény a mezei gazdaság, ipar és kereskedelem, valamint a nőnevelés szolgálatában. Irta Krammer József, áll. polgáriskolai igazgató. Ára 30 kr. Ezen szakértelemmel írt értekezés a kismártoni m. kir. állami polgári fiu- és leányiskola 3. értesítőjében jelent meg eredetileg.

Haza és Külföld. Tudományos és szépirodalmi folyóirat. I. évf. 11. sz. Szerkesztő és kiadótulajdonos: Thewrewk Árpád. Tartalom: Kritika és kritikus. Irta Thewrewk Árpád. A szerelem Heine dalaiban. Irta dr. Krausz Jakab. Molière. Pánfalvi Juhász Ödön. Kritikai rovat.

Oktató Házi orvos. Gyógytudományi és egészségügyi közlöny. III. évf. 14. sz. Szerkeszti: dr. Bruck Lipót. A titkos bűn. (II.) Bánfi Jánostól. (E jeles tanulmányt a „Népnevelők Lapjából“ egész terjedelmében átvette az „O. H.“). A magán- és közegészségügy s a betegségek megelőzésének módjai, dr. Bowditch után dr. Lechner. Orvosi rendelőszoba. Különfelek.

Iskolai értesítők.

(Folytatás.)

5. Az oraviczabányai állami segélylyel fentartott polgári fiúiskola 8. értesítője az 1884—5. iskolaévről. Szerkesztette: Bánfi János igazgató. Az értesítő elején az igazgató kegyeletes sorokban emlékszik meg Biliczky Ferencz oraviczai plébánosról, ki az intézetnek egykor igazgatója volt s ki f. é. ápril hóban elhunyt, mi által az iskola érzékeny veszteséget szenvedett. Az igazgatói jelentés elpanaszolja, hogy a felvételi vizsgálatoknál még most is tapasztalják, hogy a vidék elemi iskolái — egy pár kivételével — kevés gondot fordítanak a magyar nyelv tanítására. Az iskolaszék érdemes elnöke Papp Áron m. kir. bányakapitány úr fáradozása folytán, tekintélyes pénzalapot nyert az intézet a f. évben. A szülői ház, ide érteve a szállást adó gazdákat is, csak ritka esetben támogatta az iskolát nevelői feladatának megoldásában. Az igazgató helyes nevelői tapintata és ismert erélyessége bizonyára megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy különösen a szállástadó gazdák megfélemlenek nevelői kötelességeiknek is. Az értesítő egyik fejezete részletesen közli a tantervet, a másik az ifjusági „szavaló- és éneklő-kör“-ről szól, mely a vegyesajku középiskolákban igen nagy szolgálatot tesz; a magyarosodás, az általános műveltség, a helyes ambíció nevelését illetőleg nagy jelentőséget kell ennek tulajdonítanunk. — A tanári könyvtárban van összesen 417 mű, az ifjusági könyvtárban pedig 304 mű. A tanulók összes száma volt 129. A tantestület 13 tagból állt.

6. A nagy-kanizsai államilag segélyezett köznyilv. polgári fiúiskola 13. értesítője az 1884—5. tanévről. Szerkesztette: Morgenbesser János igazgató. A lefolyt év történetéből kiderül, hogy ezen intézey tantestülete is hangverseny rendezése után már mintegy 200 frtot gyűjtött össze, melyből aztán néhány szegényt

jó magaviseletű és szorgalmas tanuló segélyezett; tehát a b-gyarmati tanítók követőkre találhatnak. Nagyon helyes, így jut el a nép szegényebb rétege legbiztosabban azon meggyőződésre, hogy a tanítót valóban jó barátjának tekintse. A városi hatóság a lefolyt tanévben 300 frtnyi összeget fordított részint taneszközök, részint a tanári könyvtár gyarapítására. Az intézetben 7 tanár oktatott. A növendékek száma 104 volt.

7. A fumei m. kir. áll. el. és polg. fiúiskola értesítője az 1884—5. tanévről. Közli: Berecz Gyula. A magyar és olasz nyelven kiadott értesítő Berecz Gyulától a következő értekezést közli: „Néhány szó a polgári iskolák céljáról.“ Ebben ismerteti a polgári iskolák jelentőségét általában, és különösen Fiume városát is tekintve. Az intézet ez évi történetéből megtudjuk, hogy abban a nádfontást mint ipari tantárgyat is tanították, s hogy a növendékek közül többen kiváló előhaladást tanúsítottak ezen iparágban. A tanítótestület 10 tagból állt, a növendékek létszáma tett a 6 osztályu elemi népiskolában 149-et, a polgári iskolában (I. osztály) 28-at.

(Folytatjuk.)

Vegyesek.

— A „Budapesti tanítók segélyegyletének“ pénztárosa szíves tudomásul adja érdekelt tagtársaknak, hogy augusztus első 2 napján mindenkor d. e. 9 és 10 óra között saját lakásán — IV. grf. Károlyi-utczai, népiskola — rendelkezésre áll. Postai küldemények „Schmidt Albinnak Veesésére“ czimezendők.

* Az erélyes Trefort. A magyar állam ellen viaskodó tót, orosz, szerb, szász főképen pedig oláh papok, a magyar nyelv tanítását a népiskolában meggátolni igyekeznek; tanítókat terrorizálják, ha azok feladatukat komolyan veszik. Rendszerint tapasztaltatott, kivált szerb- és oláh vidékeken, hogy a magyar nyelv tanításában magukat kitüntetett tanítókat papjaik és papi előljáróságai üldözöbe vették, hamis ürügyek alatt zaklatták, sőt állásaiktól el is mozdították. Hazafiságuknak tehát az a jutalma, hogy kenyerüktől megfosztatnak. Az állam főfelügyeleti jogánál fogva tehát, s hogy egyszerre véget vessen az efféle alattomos merényletnek, melyeket az ország törvényeinek ellenére egyes honpolgárok existenciája ellen intéznek: Trefort miniszter rendeletet bocsátott ki a gör. kath. és gör. kel. egyházi hatóságokhoz, valamint a megyék és városok közigazgatási bizottságához, valamint a megyék hangzik: Az 1880. évi január hó 13-án 32,225/1878. sz. alatti és 1882. évi július hó 17-én 13,645. sz. alatti kőriratomban foglaltak ellenére ismételve fordulnak elő esetek, mikép gör. kath. (illetve gör. keleti) felekezeti iskolai tanítók, a nélkül, hogy az 1468: XXXVIII. t. cz. 138 §-a szerint súlyos hanyagságot, erkölcsi kihágást vagy polgári bűntényt követtek volna el, állomásaikról indokolatlanul elmozdítottak. Hasonló eseteknek a jövőben leendő elkerülése és a legfelsőbb felügyelési jog teljes mértékben megóvása céljából, a gör. gath. (illetve görög keleti) felekezeti iskolai tanítók fegyelmi ügyeiben hozott határozatok, a mennyiben a büntetés hivatalvesztésben állapították meg, felülvizsgálás végett az ügyre vonatkozó összes vizsgálati iratokkal együtt ide felterjesztendő. Azon tanítók, kik állomásaikról jóváhagyásom nélkül mozdítottak el, a közigazgatási hatóságok által fognak állomásaikba visszahelyeztetni, mert az ily elmozdítás semmiféle és érvénytelen. Magától értetik, hogy ezen eljárás a kellő képesítéssel bíró tanítókra alkalmazandó; az 1868: XXXVIII. t. cz. 133. §-ában és az 1879. évi XVIII. t. cz.-ben megszabott képesítéssel nem bíró tanítók alkalmazása egyáltalában érvénytelen és meg nem engedhető. Miről van szerencsém a főtitárselnök egyházmegyei főhatóságot szíves tudomás és további intézkedés végett oly tiszteletteljes megjegyzéssel értesíteni, hogy a közigazgatási bizottságokat felhívtam, hogy ezen rendeletemet a járási szolgabírák és rendezett tanácsu városok polgármestereinek tudomására hozván, utasítsák őket, mikép előforduló esetek alkalmából, midőn a tanítónak fegyelmi uton állomásánál történt elmozdításánál az én jóváhagyásom ki nem mutatható, személyes felelősség terhe

alatt, a tanítót állomásába azonnal visszahelyezni szigorú kötelességüknek tartásák. Kelt Budapesten 1885. év július hó 13.

Trefort s. k.

* A német tornászok vendégszeretete. A „Nemzeti Tornaegyesület“ néhány tagja vendégül utazott volt Drzdába a VI. német torna-ünnepélyre, s a szász vendégszeretet valódi insultusokban részesíté hazánkfiait. Szállásuk ablakából eltávolíták a nemzeti lobogót s a disztrakomán, mikor Bockelberg Ernő budapesti tornaművezető a magyarok nevében üdvözölte a „brudereket“ s pompás, nemzeti színű szalagos koszorút helyezett a szónoki emelvényre, a koszoru magyar nemzeti színű szalagjának láttára a németek valódi ordításokban törtek ki, s követelték a koszoru eltávolítását, mi tényleg meg is történt. Ime, a teuton vendégjog és germán vendégszeretet fényes példája. A magyarok meghívás alapján, mint vendégek, mentek az ünnepélyre. Oda menők tán fölszöleges volt, de joguk volt hozzá, s magyarságukat pedig önérzetesen kitüntetni kötelességük volt s helyesen is tették. Az eset egész odiuma a németeket terheli, kik a vendégjogot gyalázatosan megsérték, művelt néphez méltatlanul jártak el. Kétségtelen, hogy itt a politikai fanatismus egy gyűlöletes kitörésével állunk szemközt.

* A dévai áll. tanítókép. hirdetései. I. Tanképesítési vizsgálatok. A dévai állami tanítóképezdeben a f. é. tanképesítési vizsgálatok szeptember hó 1-én és következő napjain tartatnak meg. Azok, kik az ide vonatkozó miniszteri szabályrendelet értelmében e vizsgálatokra jelentkezni jogosítva vannak, folyamodványukat saját tanfelügyelőjükhöz nyújtásuk be. Folyamodványukhoz tartoznak odacsatolni: a) keresztlevelet, b) tanulmányairól, c) eddig folytatott pályájukról, d) erkölcsi magukviseletéről, e) testi épségükről szóló (orvosi) bizonyítványt. A folyamodványok legkevesebb két héttel a vizsgálatokat megelőzőleg benyújtandók. II. Felvételek a képezdebe. A dévai áll. tanítóképezdebe felvétetik minden oly éptestű növendék, a ki 15-ik életév már betöltötte s a gymnasium, reál, vagy polgári iskola négy alsóbb osztályát sikerrel elvégezvén, arról nyilvános iskolai bizonyítványt tud felmutatni. Folyamodványok a képezdei igazgatótanácshoz intézendők s fölszerelendőek: a) keresztlevelettel, b) orvosi, c) iskolai bizonyítvánnyal. Végül szükséges a szülőknek, vagy gyámoknak egy írásbeli nyilatkozata, melyben kötelezik magukat arra, hogy fiúkat, vagy gyámoltjukat egyszerűen bár, de tisztességesen ellátják ruházattal étkezéssel és tanszerekkel. Azok, a kik külön még pénzbeli segélyben is kívánnak részesülni, kötelesek vagyoni állásukat feltüntetni telekkönyvi kivonatot illetőleg szegénységi bizonyítványt csatolni, s a szülők magukat arra kötelezni, hogy fiúkat legalább havi 6 frttal fogják segélyezni. Az így felszerelt folyamodványok f. é. augusztus hó 20-ig mint zárnypap a'olirothoz küldendőek be. A folyamodványban kérelmező lakása utolsó postája pontosan kiirandó, ellenesetben választ nem várhat. Bélyegtelen kérelmek és okmányok csak szegénységi bizonyítvány alapján fogadtatnak el. Azok kik az intézetbe felvétetnek, szabad lakás, világítás, fűtés és mosás élvezetében, esetleg 6—8 frt pénzbeli segélyben részesülnek. A kik felvétetnek, tartoznak az intézetbe lépésük alkalmával tankönyveik árának fedezésére 12 frtot az igazgató kezéhez azonnal letenni. Ezenkívül kötelesek magukkal hozni: legalább 1 drb. párnát, 1 paplant, 2—2 behuzóval, egy madrazt, vagy szalmazsákot, 2 fehér ágylepedőt, 1 ágylakart s elegendő mennyiségű fehérneműt. A tanfolyam 4 éves: a tanítás teljesen tandíjmentes. A felvételi és ipótvizsgálatok szeptember 1-én tartatnak. A tanév szept. hó 9-én nyitattik meg. Az igazgatótanács megbízásából Déván, 1885. július hó 6-án.

Hetyey Gábor, áll. tanítóképezdei igazgató.

Szerkesztői üzenetek.

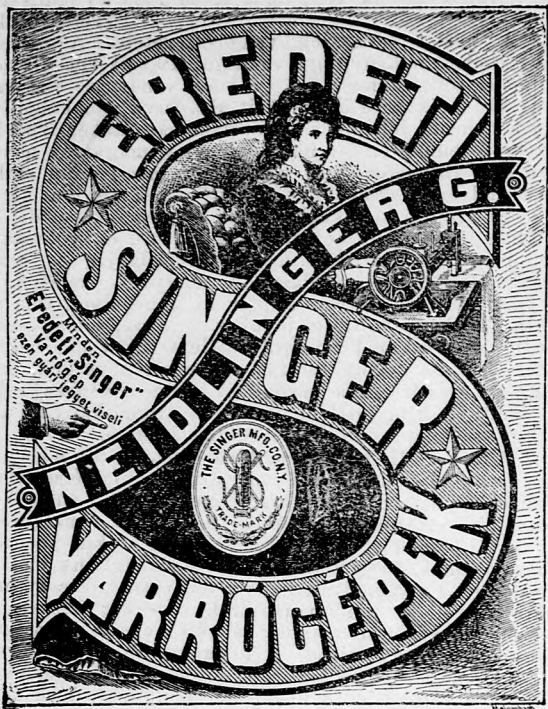
P. A. Nagyszombat. Nem teljesíthetjük a kérelmet, mert a lapnak nem a szerkesztő, hanem a „Népevelők Budapesti Egyesülete“ a tulajdonosa. — R. F. Nagy-Becskerek. A legközelebbi számban közölni fogjuk. — Nógrádmegyei tanítótestület balassagyarmati járás körének. A beküldött könyvbírálatot nem közölhetjük olyan alakban, a mint azt hozzánk juttatták. Aztán nem is lehet „könyvbírálatnak“ mondani egy 40—50 nyomtatott sornyi közleményt, mely hat kötetre terjedő munkát akar e néhány sorban megbírálni. — Sz. J. Privigye. Két héttel ezelőtt 1—29. számig megküldtük a „N. L.-ját, a 30. szám pedig külön lett már utnak indítva. Tessék a postán tudakozódní.

KIADÓ LAPTULAJDONOS:

A „NÉPNEVELŐK BUDAPESTI EGYESÜLETE.“

FELELŐS SZERKESZTŐ:

S R E T V I Z E R L A J O S .

Legjobbak a világon
és egyszerű valamint tartós szerkezetüknél fogva minden
más varrógépek között előnyben részesülnek.

Helyben valódiak csak

Neidlinger G.-nél Váci-utca 26. sz.
kaphatók.

Alulirt kiadásában

„CALCULATOR“

ez cím alatt egy igen hasznos könyv jelent meg, a mely azoknak, a kik sokat számolnak munkájukat felette kevesbíti és megkönnyíti, ezenfelül pedig a „Calculator“, használata mellett a számolásban való tévedés teljesen ki van zárva.

Ajánlom ezen *Ferenczy Benő* vasuti ellenőr által rendkívül szellemesen összeállított művet különösen a népnevelő urak becses figyelmébe.

==== Ára 2 frt. ====

Neumayer Ede

könyvnyomda és kiadó-üzlet tulajdonosa.

Budapest **Ó-utca 2. sz.**

NEUMAYER EDE

AJÁNlja

A KÖZÉPISKOLAI TANÁR ÉS NÉPISKOLAI TANÍTÓ URAK

BECSSES FIGYELMÉBE

KÖNYVNYOMDÁJÁT

MELY A

LEGTETSZETŐSEBB BETŰKKEL

ÉS A

LEGCZÉLSZERŰBB NYOMDAI SZERELVÉNYEKKEL LEVÉN ELLÁTVA

KÉPESITVE VAN MINDENMŰ

NYOMDÁSZATI MUNKÁT

A LEGIZLÉSEBBEN ELŐÁLLITANI.

AZ ÁRAKAT A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMITJA ÉS T. MEGRENDELŐIT GYORSAN ÉS KIFOGÁSTALANUL ELÉGITI KI.

ÜZLETI HELYSÉG:

BUDAPEST, Ó-UTCZA 2. SZ. (IPARUDVAR.)